

Egyháztörténelmi adatok.

CL.

Tiboldi bucsú-levele Szentgericzen.

Tiboldi István 1841-ben kiadta legnagyobb verses művét: „*Bacchus utazása Szentgericzen.*“ E versben valódi székely humorral írta le a szentgericzei 36 bortermő hegyet s az ott termett bornak jó és rossz tulajdonságait, hatását egyik-másik lakosra élénken festvén. Voltak, kik megharagudtak a szóki-mondó költőre e találó szatiráért s az ebből keletkezett torzsal-kodás elkedvetlenítette az addig közkedveltségben élt mester életét. Idővel hozzá járúlván köszvényből eredt betegeskedése is, Tiboldi 1844 nyarán megváltik 25 éven át folytatott tanítói hivatalától s csekély birtokára Szentmiklóstra haza költözik. Az 1844-ben tartott nyári vizsgálat után írja meg a nemes ekklé-zsiának lemondó levelét, melyben felszámolván sajátjából tett eddigi költségeit, azok megtérítése mellett némi kielégítést is kér hosszantartó lelkiismeretes működése méltánylásául.

· Sz. Gerlicéi Unitária Nemes Megye Gyűlése!

Közlebb következő Juliusi hónap 12-én 25 éve leszen: hogy a' Sz. Gerlicéi Unitária Nemes Ekkésiába oskolatanitói hivatalba beléptem. Nem hizelgek magamnak, de a' kezem alá bizott nevendékek formálásában, a' szerint, a' mint tálentumaik osztva valának, semmit el nem hanyagoltam, mint ezt a' Ft. Consistoriumhoz évenként felment Censurákróli Relatiók is bizonyítják. E' 25 év alatt egykor 1831-ben sujtola egy irgalmatlan forró nyavalya, 's négy holdnap tele, míg helyre állhaték. Közlebbről pedig 1841-ben meghülés következtében engem talált szörnyü fájdalommal kinzó lábdaganat hat holdnapig tartá suljos fekvésben, mely nyavalyámot a' legkisebb meghülésre is, bár kisebb mértékben, előkerü'ni tapasztalom, 's ez az oka, hogy kiskörü jószágomba, hol igen csekélyen fogok megélhetni, magamat megvonni kéntelenitetem. Kétszeri betegségem alatt több mint négyszáz forint leve költségem, kivált utóbbi nyava-

lyámban. Tanító fogadás, Patika, 's mellettem volt gondviselőkre tett kiadásim halmozák azt. Ha mind ezek, mint vészes zivatarok rajtam át nem mennek vala, örök felejdékenységben hagynám, nem is említném azt, a' mit mindjárt előhozok a' Nemes Megyének: hogy t. i. A régibb Mesterilak megdeszkázására adtam vala sajátomból négy nagy száldesztkát, fél fél M: forintosokat. A pádimentum összes deszkái meggyalulatatásakor, 's a' pádimentumozó mester emberekre 1 M: forintot 's felet adék ki. Későbbben egy számvetésre elkerülhetlen szükséges fekete táblát csináltattam 2 M: forinton saját pénzemen. Két táblát régebben, egyet közlebről megfestetvén költöttem 1 M: forintot 's 44 pénzt. Közlebbi betegségem alatt lako-Mesteriház ajtója 's annak elhomorúlt bérlése megcsináltatására a' Haraszkereki asztalosnak 1 M: forintot fizettem. — összesen véve 7, hét Magyar forintot, 's 94 pénzt váltóban.

A mely 20 fontos csengetjüt tiz évvel ezelőtt öntettem, annak árrában az itt előmutatott lista szerént megjött 14 M: forint 28 pénz, e szerént benn van még az árrában 28 pénz hijján 52 M: forintom; ha ezt a Nemes Ekklesia olykori használás, és oskola ház disze végett megtartandja, az árrát, mely még hátra van, nekem kifizetvén, én átengedem; úgy mindazáltal, hogy jelentem, miszerént nékem igen sietve építenem kellettén, az hátra maradott árrára rögtöni szükségem van.

Ezen kívül, ha a' Nemes Megye megtekintve 25 évi szolgálatomat, s egy részről, s ha nem egészben is, a' tanításbani magam megerőltetése miánt lett egészségem elgyengülése következtében, oly hivatalra, hol bért kaphassak — nem léphetésemet. Kótszeri betegségem alatti feles költségimet. Megtekintve még azt is: hogy sok szülőkrök házi szükségek miatt nem lévén módjok tanuló gyermekeik számára olvasó könyveket szerezni, én 25 év alatt több darab saját könyveimet adtam ki az oskola számára, nyomtatványokat és kéziratokat, melyek annyi idő alatt mind elviselődtenek, ha, mondom, mindezeket megtekintve, a' Nemes Megye, melynek évi jövedelme nem csekély, építésbeli költségim némi fedezéséül bár mi kevéssel is megsegíteni szives leéndne, azt hálás köszönettel venném. Midőn a' Nemes Megyének, 's nyilatkozatom, 's kívánatomra téendő válaszát 's határozatát elvárnám, állandóul maradok

A Nemes Megyének

Köteles Szolgálja

Tibóldi István, m. k.

(Eredeti fogalmazványa Bartók Endre lelkésznel.)

Közli: KANYARÓ FERENCZ.

CLI.

Joó Sámuel első értesítő levele Bécsből.

1716 márcz. 30-án gr. Steinville erőszakkal elfoglalván a kolozsvári unitárius templomot s 1718 márcz. 30-án a piaczori főiskolát is elvevén minden hozzátartozókkal egyetemben, az egyház Joó Sámuel jogtudós kolozsvári polgárt küldte fel Bécsbe, hogy orvoslást szerezzen a szenvedett törvénytípró sérelmekért.

Joó okt. 5-én megérkezvén Bécsbe, az első postával ír Simon Mihálynak vagy Biró Sámuelnek, az akkor legtekintélyesebb unitárius főuraknak. Levelében pénzt és nyílt felhatalmazást sürget az egyháztól. Szentábrahámi Mihálytól pedig az ígért emlékiratot, melynek további lépéseiben hasznát vehesse. Mindezeket gyorsan küldjék, nehogy Szentkereszti észrevehesse s elrontsa törekvésüket.

Viennae Austriae, die 8. octobris 1718.

Méltóságos Úr!

érdemem felett való Jó Uram!

Istennek csudálatos gondviselése által noha nem kevés akadálylyal, mindazonáltal békességesen die 5. presentis 12 órára felérkeztem s másnap azon levelet, melyet tőlem a tiszteletes Ecclesia küldött, megadtam; de magamat mint Expressust ki nem adtam, mivel semmi plenipotentiam nem (volt) és azon Ecclesia levelében is az volt az stylus, hogy magam dolgomban jöttem fel. Az instantiáknak négyit tituláltam Eugenius, Franzen fejedelmeknek, Sintzendorf és Starembergnek. Az dolog még nem lévén késő, készen egy memorialis lévén, kitanulván hová kívántatik, többet is titulálok. Tehát szükséges primo, hogy plenipotentiaát küldjön az Ecclesia autentice sub sigillo; secundo: ha hamar eljöne a memorialis, az kiben passust és expressust sollicitálnának, jó volna, én azt tudtam, régen itt van, de Tarczali¹ uram nem is látta. Maga is mondja, jó lőtt volna próbálni velle; jóllehet visszás elméket (tud?) aziránt, de affelől succedallhatott volna is. Tarczali uram ajánlja magát minden jóra. Tertio: Én semmi pénzt magammal nem hoztam sem az Ecclesiától, sem Sz.-Ábrahámi uramtól, azt maga is tudja ő kegyelme, hanem azon száz forintot, melyeket Kmita uramtól vöttem fel; hanem kérem alázatosan az Urat most első postán, ha csak felét is, Vexel által vigyék végben, az többet

¹ Tarczali az erdélyi ref. egyház ügynöke (agens, Bécsben, valamint Szentkereszti is.